

hogy apám élt még áprilisban, de nagyon beteg volt. Mikor utoljára láttam őt a múlt októberben, nagyon beteg volt és már több, mint egy év óta.

Most be kell fejeznem, mert elmegy a posta. Ha lehet, tudasson velem valamit magukról.

Szerető unokaöccse¹

¹ Károlyiné nővérének (Boy) fiát a nyilasok tartóztatták le ellenállási tevékenysége miatt. Párizsba érkezéséről I. a Levelezés V. kötetének 102. sz. levelét, melyben Bölöni közli, hogy Miklós Béla fiával együtt érkezett, és a magyar kormány intézkedett, hogy repülővel térhessenek mindketten haza. (Bölöni levelének jegyzetében tévesen írtuk, hogy apjáról, id. Pallavicini Györgyről van szó.)

A levélíró párizsi tartózkodása alatt még többször írt nagynénjének (a háborús cenzúra miatt angolul).

Június 24-i levelében (mely válasz Károlyiné ismeretlen levelére) bővebben ír a család állapotáról, apja betegségről. Ede öccse megszökött a katonaságtól, mivel testvérehez és unokatestvéreihez hasonlóan nem akart az oroszok ellen harcolni és Andrásyné nagyanyjánál bujkált – utóbbi Caja leánya halála óta nem nyerte vissza egészen lelki egyensúlyát („confused a bit”). Megköszöni a pénzt, amit Károlyiné egy párizsi ismerősétől kért részére. Július 9-én újabb családi hírekről írt. Végül július 23-án táviratban közölte, hogy aznap hazarepül (katonai géppel Nápolygon keresztül). (PIL. 704. f. 218. ő. e.)

40. KÁROLYI MIHÁLY BÉDY-SCHWIMMER RÓZSÁHOZ

(London, 1945. július 3.)

Kedves Schwimmer Róza,

Április 24-i levelét megkaptam és nagyon sajnálom, hogy nem adhatok kielégítő választ.¹ Az Amerikában gyűjtött pénzhez egyelőre nem tudok hozzáférni.² Ez annál inkább is sajnálatos, mert megértem helyzetét és értékelem kérésének méltányosságát. Amennyiben mégis visszakerülök Magyarországra és módom lesz az állam ügyeibe belefolyni, igyekezni fogok igényének kielégítését szorgalmazni. Mint tudja, már megválasztottak nemzeti gyűlési képviselőnek, de ennek ellenére még mindig várakozó helyzetben vagyok, mert nem kaptam még meg a hivatalos értesítést. Enélkül pedig nem térhetek haza.

Jómagam nem vagyok olyan anyagi helyzetben, hogy a saját zsebemből folyósítsak Magának valamit, mert én is csak egyik napról a másikra élek és éppen csak biztosítani tudom mindennapi megélhetésemet. Amellett a feleségem is beteg. Most megindítottam a lépéseket perem újrafelvételére, illetve a pertörlésre és erre egy magyar ügyvéd mellett egy neves angol ügyvédet is felkértem, aki vállalta az ügy vitelét. Persze, annak ellenére, hogy a pör kimenetele 100%-ban biztosítva van, az ügy még sokáig elhúzódhat. Azt sem kell mondanom, hogy a világért sem akarom birtokaimat visszakapni, hiszen már egyszer odaadtam a parasztoknak, sőt egyéb vagyonomat sem akarom, mert ellenkezne az elveimmel, hogy én legyek a szegény Magyarország Krózsusa. Ellenben remélem, hogy a magyar állam majd jónak látja feleségemről és gyermekeimről gondoskodni és biztosítja megélhetésemet öreg napjaimra. Ezt már megtiszteltetésnek fogom venni.

A minap a múlt évben meghalt Spádi Adél és más halottaink emlékének szentelt ünnepélyen magáról is megemlékeztem. Elmondtam, hogy milyen értékesnek találtam a maga berni misszióját. Azok, akik azzal vádolták magát is, engem is, hogy maga mint nő nem tudott eredményeket elérni, nem tudott érvényt szerezni a wilsoni elveknek, megfélemdtek arról, hogy maga Wilson sem tudott. Apponyi a nagy szakállával még annyit sem tudott elérni Trianonban, és még hosszabb orral és szakállal tért haza.

Remélem, hogy hamarosan jobb híreket közölhetek és csak annyit mondhatok, hogy nem feledkezem meg magáról. Minden jót, jobb egészséget és erőt sok szívélyes üdvözléssel

New York Public Library Schwimmer-Lloyd Collection. 1945 G 12. (eredeti)

¹ Schwimmer hivatkozott levele a New York Public Libraryban azonos jelzet alatt található. Hosszú levelében (nem először) elpanaszolja nehéz anyagi helyzetét és azt, hogy svájci követi fizetését és költségeit neki a Berinkei-kormány csak részben fizette ki és adós maradt 18 ezer svájci frankkal, melynek kifizetését Kun Bélánál is hiába próbálta elérni. Részletesen leírja cukorbetegségét és más betegségeit, milyen anyagi csapást jelentett neki az őt támogató ismert amerikai pacifista, Mrs. Lola Maverick Lloyd halála 1944-ben, bár egy-két évig még megél az általa ráhagyott örökségből. Azt kéri, hogy Károlyi saját vagyonából fizesse ki a szóban forgó összeget.

² Arra utal, hogy nem jutott hozzá az 1914-ben az USA-ban a Függetlenségi Párt részére gyűjtött pénzhez, amiből esetleg kárpótolhatta volna Bedy-Schwimmer Rózsát.

41. LORD VANSITTART KÁROLYI MIHÁLYNÉHOZ

(Denham, 1945. július 9.)

Dear Countess Karolyi,

Thank you for your letter. I was very sorry not to see your husband the other day, and still more sorry to hear that it was illness which prevented him from coming.

I wish I could help you to get your friend¹ over here. I wrote to the Home Office on the subject some months ago, but they regretted that it was impossible to grant the necessary visa. I am writing to them again today in the hope that the end of the war in Europe may have had a favourable effect, and stressing the fact that your need is really urgent. I will let you know so soon as I receive their reply.

Yours sincerely

PIL 704. f. 81. ó. e. (eredeti)

*

Kedves Károlyi grófnő,

Köszönöm levelét. Nagyon sajnálom, hogy a minap nem találkozhattam a férjével, azt pedig még szomorúbban hallottam, hogy betegsége miatt nem tudott jönni.

Szeretnék segíteni barátnőjének, hogy bejuthasson ide.¹ Néhány hónapja írtam e tárgyban a belügyminiszternek, de sajnálattal közölték, hogy lehetetlen kiadni a szükséges vízumot. Most újra írtam nekik abban a reményben, hogy az európai háború befejeződése talán javítja a lehetőséget és hangsúlyoztam a tényt, hogy magának tényleg sürgősen szüksége van rá. Ha megkaptam válaszukat, azonnal értesítem.

¹ Jevgenyija Olhináról, Károlyiné régi barátnőjéről van szó (I. a Levelezés V. kötetének 284., 516. sz. dokumentumát). Ő a 2. világháború kitörésekor New Yorkba ment. Károlyiné szerette volna, ha visszatér Európába, nem utolsósorban azért, mert betegsége miatt szerette volna, ha állandóan vele van és ápolja. Ő Angliába érkezése után hazatérésükig velük maradt, hazatérésük után egy ideig őrizte londoni lakásukat. Később visszatért Amerikába.

42. KÁROLYI MIHÁLY CHARLES TREVELYANHOZ¹

(Midhurst, 1945. július 12.)

Dear Sir Charles,

Please accept my apologies for answering so late your very kind letter, with which you greatly honoured me. The reason for my delay was that I have been ill and had to leave London for recuperation and the mail reached me with great delay, having been mislaid by my secretary.